

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Bursíkové a soudců Jana Peroutky a Kryštofa Horna ve věci

žalobce: **M. H.**

t. č. ve Vazební věznici X
trvale bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Milanem Strnadem
sídlem Malá Štěpánská 1932/3, Praha

proti

žalované: **Vězeňská služba České republiky – Věznice Vinařice**
sídlem Vinařice č. p. 245, Kladno

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované,

takto:

- I. Žalované se ukládá, aby ve lhůtě 5 pracovních dnů od právní moci tohoto rozsudku rozhodla o stížnosti žalobce proti rozhodnutí žalované č. j. VS-160948-3/ČJ-2023-800532.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Milanu Strnadovi, advokátovi, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 800 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Praze.
- III. Žalované se ukládá do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit České republice – Krajskému soudu v Praze náklady řízení ve výši 6 800 Kč.

IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 11. 9. 2023 domáhal zrušení rozhodnutí č. j. VS-160948-3/ČJ-2023-800532, kterým žalovaná uložila žalobci podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), kázeňský trest ve formě celodenního umístění do uzavřeného oddílu na dobu 12 dní bez podmíněného odkladu (dále jen „napadené rozhodnutí“). Žalobce se měl dopustit kázeňského přestupku tím, že na svém pracovišti ve vězeňské kuchyni vulgárními výrazy urážel civilního kuchaře. Žalobce s výměrou trestu nesouhlasí, neboť mu vzhledem k charakteru spáchaného přestupku přijde nepřiměřeně přísný.
2. Jelikož žalobce žalobou napadl prvostupňové rozhodnutí, soud dále zjišťoval, zda proti němu byla podána stížnost podle § 52 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Pokud by tomu totiž tak nebylo, bylo by namístež žalobcovu žalobu proti rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s.
3. Zatímco žalobce uvedl, že stížnost proti napadenému rozhodnutí podal do originálu napadeného rozhodnutí řádně a včas, žalovaná uváděla, že se tak nestalo (a to ani po lhůtě pro podání stížnosti), nicméně při přesunu žalobce do Vazební věznice X ztratila správní spis, a proto z něho nelze tuto skutečnost ověřit. Žalovaná následně soudu po opakovaných výzvách doručila torzo správního spisu, v němž listiny podstatné pro posouzení toho, zda byla podána stížnost a kdy (včetně originálu napadeného rozhodnutí) chyběly.
4. Za účelem posouzení splnění podmínek řízení soud nařídil jednání a při něm prováděl dokazování. Již z listin soudu dodatečně doložených žalovanou (stížnost proti napadenému rozhodnutí ze dne 7. 8. 2023 a žádanka o pohovor s ředitelem věznice ze dne 8. 8. 2023) plyne, že žalobce proti napadenému rozhodnutí, které mu bylo podle jednotného záznamového listu doručeno dne 28. 7. 2023, stížnost podal nejpozději podáním ze dne 7. 8. 2023, na jehož základě následně dne 9. 8. 2023 proběhl rozhovor mezi žalobcem, ředitelem žalované a svědkem Z. Ž. (žalobcovým vychovatelem). Z toho je tedy zřejmé, že žalobce proti napadenému rozhodnutí písemnou stížnost podal. Za daných okolností by však stížnost ze dne 7. 8. 2023 (podaná dne 8. 8. 2023) byla opožděná, protože podle § 52 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody má odsouzený právo podat stížnost do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu.
5. Při jednání (a i ve svém písemném podání ze dne 18. 10. 2023) nicméně žalobce uvedl, že proti napadenému rozhodnutí podal bezprostředně po jeho vyhlášení ústní stížnost, což se zaznamenalo do originálu napadeného rozhodnutí. To, že tomu tak mohlo být, podle soudu nasvědčuje i výslech svědka Ž., jenž vypověděl, že žalobce si u něho opakovaně na uložení kázeňského trestu stěžoval a dotazoval se jej, kdy jeho stížnost proti napadenému rozhodnutí bude vyřízena. Jelikož však k vyřízení žalobcovy žádosti od jejího podání nedošlo, žalobce prostřednictvím svědka Ž. požádal o pohovor s ředitelem žalované, u něhož podle osobně přítomného svědka namítal, že udělený trest je nepřiměřený. Je sice pravda, že svědek zároveň vypověděl, že není schopen přesně určit, kdy si u něho žalobce na uložení trestu poprvé stěžoval, a zda se tak stalo ve třídní lhůtě pro podání stížnosti, to však podle soudu nyní nelze (s ohledem na absenci správního spisu) klást k tíži žalobci, ale

žalované. Zákon o výkonu trestu odnětí svobody podání ústní stížnosti (do protokolu či do originálu rozhodnutí) připouští (srov. § 52 a § 76 tohoto zákona), přičemž tuto správní praxi potvrdil svědek Ž. i sama žalovaná (odpovídá to i nevyplněné kopii napadeného rozhodnutí založené v soudním spise). Namítala-li žalovaná, že žalobce proti napadenému rozhodnutí bezprostředně po jeho vyhlášení stížnost do originálu napadeného rozhodnutí nepodal (dokonce měl za uložení trestu v daném rozpětí poděkovat), tak to v řízení před soudem nijak neprokázala. Úřední záznam o podání vysvětlení ze dne 16. 11. 2023 je ze své povahy jednostranný úkon správního orgánu a nelze jej brát jako věrohodný podklad, z něhož lze bez dalšího vycházet. Možnosti použití úředního záznamu k podání vysvětlení k dokazování jsou omezeny, protože neslouží jako důkazní prostředek, nýbrž jen jako podklad k úvaze, zda osoba, která vysvětlení poskytla, má být vyslechnuta jako svědek (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, č. 1856/2009 Sb. NSS). To platí tím spíše, pokud při soudním jednání obsah úředního záznamu o podání vysvětlení žalobce zpochybňoval. Z jeho obsahu ostatně ani neplyne, že před podáním *písemné* stížnosti žalobce nepodal stížnost *ústně* do protokolu (originálu napadeného rozhodnutí). Skutečnost, že žalobce stížnost nepodal, neplyne ani z Vězeňského informačního systému (VIS), protože se jedná jen o evidenci podání, který bez řádně vedeného spisu není průkazná. Jiné důkazy k této skutečnosti žalovaná nenavrhovala.

6. Po zvážení těchto skutkových zjištění soud dospěl k závěru, že nelze zcela vyloučit, že žalobce včasnou ústní stížnost proti napadenému rozhodnutí podal. Za situace, kdy žalovaná v rozporu se svými zákonnými povinnostmi ztratila spis, je pak podle soudu třeba přiklonit se ke skutkové verzi svědčící ve prospěch žalobce; tím spíše v případě vězně – osoby omezené na osobní svobodě, jež má možnosti procesní obrany významně snižené – a vycházet z toho, že proti napadenému rozhodnutí podal včasnou stížnost, a žalovaná se jí tedy byla povinna věcně zabývat. Ztráta spisu jde totiž vždy k tíži státu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. I. ÚS 147/03).
7. Pokud je tedy třeba vycházet z toho, že žalobce stížnost proti napadenému rozhodnutí podal, avšak žalovaná o ní doposud nerozhodla, přičemž žalobce žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s. napadl prvoinstanční rozhodnutí, musel být žalobce v souladu s judikaturou NSS poučen o tom, že ke své soudní ochraně zvolil nesprávný žalobní typ. Na jednání tak byl vyzván k úpravě své žaloby (k tomuto postupu viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 1 As 436/2017-43, č. 3931/2019 Sb. NSS, bod 35, rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2018, č. j. 6 As 357/2017-26, bod 16, nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 2398/18, či nález Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. III. ÚS 389/19). Po této výzvě žalobce upřesnil, že brojí proti nečinnosti žalované spočívající v tom, že doposud nerozhodla o žalobcově stížnosti proti napadenému (prvoinstančnímu) rozhodnutí. Navrhl, aby soud rozhodl o tom, že se žalované ukládá o žalobcově stížnosti rozhodnout.
8. O tomto žalobcově návrhu soud rozhodl podle § 95 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) aplikovaného podle závěrů rozsudku NSS ze dne 19. 11. 2020, č. j. 8 As 34/2020-100, usnesením vyhlášeným při jednání, jehož se oba účastníci účastnili (§ 55 odst. 1 s. ř. s., resp. § 168 odst. 1 o. s. ř.) tak, že změna žaloby se připouští. Po změně žaloby žalovaná žádné nové skutečnosti neuplatnila. O žalobcově stížnosti do vyhlášení tohoto rozsudku nerozhodla.
9. Soud tak ověřil, že nečinnostní žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené.

10. Soud dále zkoumal, zda žalobce bezvýsledně vyčerpal prostředek, který procesní předpis platný pro řízení před správním orgánem stanoví k ochraně proti nečinnosti (§ 79 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce je však před podáním nečinnostní žaloby povinen vyčerpat pouze takový prostředek ochrany, který splňuje následující zákonem a judikaturou stanovené podmínky: (1) je upraven právním předpisem, podle kterého se v řízení postupuje; a (2) alespoň hypoteticky je schopen zajistit nápravu (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2007, č. j. 2 Ans 4/2007-53, č. 1348/2007 Sb. NSS). Neexistují-li nicméně prostředky ochrany proti nečinnosti ve správním řízení, není co čerpat a tato podmínka k přístupu k soudu se neužije (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 As 21/2003-40, č. 491/2005 Sb. NSS). Půjde především o řízení, ve kterých procesní předpis aplikaci § 80 správního řádu vylučuje a sám přitom žádný opravný prostředek proti nečinnosti neupravuje (viz KÜHN, Z., KOCOUREK, T., *Soudní řád správní: Komentář*. Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI, s. 666 a 667). Tak je tomu právě v projednávaném případě, jelikož zákon o výkonu trestu odnětí svobody žádný prostředek ochrany proti nečinnosti neposkytuje a zároveň v § 76 odst. 1 užití správního řádu výslovně vylučuje. Žalobce se tak mohl obrátit na soud ihned, bez splnění podmínky vyčerpání prostředků ochrany. Nadto je třeba uvést, že z dokazování provedeného při jednání vyplynulo, že žalobce vyřízení své stížnosti opakovaně urgoval (nejpozději při pohovoru s ředitelem věznice dne 9. 8. 2023). Ten mu dokonce sdělil, že si věc zapsal, a přislíbil prošetření.
11. Následně soud přistoupil k posouzení věci samé, přičemž vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni rozhodnutí soudu (§ 81 odst. 1 s. ř. s.).
12. Jelikož je nutno vycházet z toho, že proti napadenému rozhodnutí podal žalobce stížnost a ke dni rozhodování soudu o ní žalovaná nerozhodla, je nečinná, neboť o ní podle § 52 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody měla do 5 pracovních dnů rozhodnout. Soud proto podle § 81 odst. 2 s. ř. s. uložil žalované povinnost vydat rozhodnutí v řízení o stížnosti proti napadenému rozhodnutí, a to ve lhůtě 5 pracovních dnů (§ 52 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody) od právní moci tohoto rozsudku, což se s ohledem na dosavadní průběh řízení jeví jako přiměřené (výrok I. tohoto rozsudku). Soud přitom v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti nemůže řešit, o jaké rozhodnutí má jít, tedy zda má být žalobcova stížnost zamítnuta či jí má být, třeba i částečně, vyhověno. V dalším řízení je však žalovaná povinna zohlednit skutkové závěry vyplývající z dokazování provedeného před soudem, podle nichž žalobcova stížnost proti napadenému rozhodnutí byla včasná, a proto by neměla být zamítnuta pro opožděnost (viz body 3 až 6 tohoto rozsudku), ale měla by být odvolacím orgánem věcně posouzena.
13. Soud pro řízení před soudem ustanovil žalobci zástupce – advokáta, a proto stát hradí jeho odměnu a hotové výdaje (§ 35 odst. 10 s. ř. s.) v celkové výši 6 800 Kč. Tuto částku tvoří odměna za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem a účast při jednání soudu – § 7 bod 5, § 9 odst. 4 odst. d) a § 11 odst. 1 písm. b) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] spolu se 2 paušálními částkami jako náhradou hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, celkem tedy 6 800 Kč. Při jednání zástupce žalobce uvedl, že není plátcem daně z přidané hodnoty. Odměna bude ustanovenému zástupci žalobce vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku tak, jak bylo stanoveno ve II. výroku tohoto rozsudku.

14. Pokud stát v soudním řízení vynaložil náklady, musí rozhodnout o tom, v jaké výši přísluší státu náhrada a kdo tuto náhradu zaplatí. Soud tak podle § 60 odst. 4 s. ř. s. ve výroku III. tohoto rozsudku rozhodl, že stát má proti neúspěšnému účastníkovi (žalované) právo na náhradu nákladů řízení, které platil, ve výši vyčíslené v předchozím bodě (6 800 Kč) spočívající v odměně a hotových výdajích zástupce žalobce, kterého mu soud ustanovil.
15. Ve IV. výroku tohoto rozsudku soud rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z nich nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobce, který ve věci byl úspěšný, se práva na náhradu nákladů řízení při jednání výslovně vzdal. Vzhledem k tomu, že soud při vyhlášení tohoto rozsudku opomenul o základu práva na náhradu nákladů řízení rozhodnout, je namístě postupovat podle ustanovení o tzv. doplňujícím rozsudku (§ 166 o. s. ř.). Chybějící výrok, který opomenutím soudu nebyl vyhlášen, se doplní tak, že se uvede do písemného vyhotovení rozsudku (viz KÜHN, Z., KOCOUREK, T., *Soudní řád správní: Komentář*. Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI, s. 408).

Poučení :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozsudku). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. ledna 2024

Lenka Bursíková, v. r.
předsedkyně senátu